

Godišnje izvješće o provedbi Provedbenog programa za 2023. godinu

Ministarstvo hrvatskih branitelja

PREGLED STANJA U UPRAVNOM PODRUČJU

Provedbeni program Ministarstva hrvatskih branitelja (dalje: Ministarstvo) obuhvaća 16 mjera koje se provode u razdoblju od 2021. do 2024. godine. Provedbeni program odražava i opisuje djelokrug, viziju i misiju Ministarstva te pobliže definira mjere za provedbu ciljeva koji su definirani u Programu Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024., kao i drugim srednjoročnim ili dugoročnim aktima strateškog planiranja poput Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030.

Prema podacima Ministarstva, na dan 31. prosinca 2023. godine ima 415.371 živućih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata prosječne životne dobi od gotovo 61 godinu, među kojima je 56.733 hrvatskih ratnih vojnih invalida. Nema mirovinu i nije zaposleno 58.914 hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Korisnika je obiteljske invalidnine, koji su članovi obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, 7.822.

Prema statistici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u 2023. godine prosječno je bilo 8.393 nezaposlenih hrvatskih branitelja, od kojih je dugotrajno nezaposleno, osam godina i više, njih 1.439.

Na postojeće probleme i poteškoće s kojima su suočene osobe iz braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata, negativno su utjecali i recentni događaji koji ostavljaju dugotrajne posljedice poput potresa, epidemije bolesti COVID-19 te globalne gospodarske krize. Ulazak u višu životnu dob često je povezan s pojavom problema poput narušenog zdravlja i otežane socijalne interakcije. Navedeni problemi već su detektirani kao učestali kod pripadnika braniteljsko-stradalničke populacije iz Domovinskog rata te se kod osoba više životne dobi može očekivati dodatno intenziviranje potreba. Stoga Ministarstvo nastoji osigurati dostupnost psihosocijalne i zdravstvene pomoći te maksimalno prilagoditi uslugu potrebama korisnika, poput provedbe projekata preventivnih sistematskih pregleda i uspostave veteranskih centara. Kod radno sposobnih osoba iz braniteljske i stradalničke populacije iz Domovinskog rata prisutan je problem otežanog pristupa tržištu rada, stoga Ministarstvo provodi mjere i aktivnosti s ciljem poboljšanja njihovog statusa na tržištu rada te uključivanja u gospodarske aktivnosti. Neriješeno stambeno pitanje također je jedan od problema s kojim se suočava značajan broj hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te Ministarstvo sustavno provodi zakonsko pravo stambenog zbrinjavanja.

Kao što je već opisano, protekom vremena od Domovinskog rata i starenjem braniteljske populacije brojniji su i izraženiji zdravstveni problemi sve većeg broja hrvatskih branitelja, zbog čega Ministarstvo ulaže značajne napore u osmišljavanje i provedbu programa usmjerenih zaštititi i očuvanju zdravlja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

Tijekom 2023. godine Ministarstvo je, prateći vodeće uzroke pobola i smrti u populaciji hrvatskih branitelja, s ciljem smanjenja broja prijevremenih smrti i onesposobljenosti od kroničnih nezaraznih i onkoloških bolesti, a povećanja mogućnosti izlječenja, produženja očekivanog trajanja i kvalitete života, nastavilo s provedbom preventivnih sistematskih pregleda. Preventivni sistematski pregledi usmjereni su ranoj dijagnostici i prepoznavanju osoba s povišenim rizikom za razvoj određenih bolesti, kako bi se pravodobnom intervencijom spriječio razvoj manifestne bolesti te tako zaustavilo njeno napredovanje i sačuvao životni vijek i kvaliteta života.

Nadalje, medicinska rehabilitacija i liječenje u hiperbaričnoj komori prvenstveno su usmjereni otklanjanju nejednakosti u zdravlju, ublažavanju posljedica i sprječavanju pogoršanja funkcionalnog oštećenja organizma hrvatskih branitelja i HRVI iz Domovinskog rata kojima

su rana, ozljeda, bolest, pogoršanje, odnosno pojava bolesti neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Suradnjom Ministarstva s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo osigurano je sustavno praćenje pokazatelja zdravstvenog stanja i korištenja zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, koji predstavljaju jedan od najpouzdanijih izvora zdravstvenih podataka i koji su ključni za ocjenu zdravstvenog stanja, kreiranje i evaluaciju zdravstvenih programa.

Nastojeći osigurati odgovarajuću zdravstvenu skrb za najranjivije hrvatske branitelje iz Domovinskog rata, oboljele od neizlječivih i složenih bolesti, Ministarstvo je u suradnji s Ministarstvom zdravstva definiralo okvir za pružanje usluge dugotrajnog liječenja s pojačanom skrbi.

Sklapanjem ugovora o suradnji sa šest zdravstvenih ustanova hrvatskim braniteljima koji boluju od kroničnih i složenih bolesti osigurava se, s obzirom na njihove potrebe i zdravstveno stanje, usluga dugotrajnog liječenja s pojačanom skrbi koja izravno doprinosi većoj dostupnosti i boljem ishodu liječenja, a time i višoj razini kvalitete života.

Republika Hrvatska još uvijek traga za nestalim i smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, što predstavlja najznačajnije neriješeno pitanje oružane veliko-srpske agresije na Republiku Hrvatsku. I u ovom izvještajnom razdoblju, nastavljen je izostanak suradnje Republike Srbije u rješavanju otvorenih pitanja Republike Hrvatske u ovom području, što u značajnoj mjeri utječe na ostvarenje rezultata, koji su postignuti isključivim naporima nadležnih tijela Republike Hrvatske.

Žrtve Drugog svjetskog rata i poslijeratnoga razdoblja u Republici Hrvatskoj su još uvijek posebno osjetljivo pitanje i tema. Nedostatak sustavnog i nepristranog pristupa žrtvama Drugog svjetskog rata i poslijeratnoga razdoblja, uzrokovao je nejednak, diskriminirajući odnos prema žrtvama i samim tim nezadovoljavajuću razinu očuvanja spomena na sve stradale u Drugom svjetskom ratu i poslijeratnome razdoblju. Postupanjima Ministarstva, koje se od preuzimanja zakonske nadležnosti, sustavno, cjelovito, transparentno, efikasno i nediskriminirajući odnosi prema svim žrtvama Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja, postojeći antagonizmi u odnosu na ovu temu svedeni su na minimalno moguću mjeru.

IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA

Provedbeni program Ministarstva za razdoblje od 2021. do 2024. godine sastoji se od 16 mjera. U izvještajnom razdoblju svih 16 mjera je u tijeku provedbe. Za provedbu mjera u 2023. godini Ministarstvo je ukupno utrošilo 39.733.141,90 EUR.

4.1. Osiguravanje zdravstvene skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji

Ministarstvo hrvatskih branitelja je tijekom 2023. godine nastavilo s provedbom bolničke medicinske rehabilitacije za hrvatske branitelje i hrvatske ratne vojne invalide iz Domovinskog rata, sukladno odredbama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17, 98/19, 84/21) (dalje Zakon) te Pravilnika o načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koja nisu utvrđena kao standard prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 132/2022).

U svrhu realizacije ove aktivnosti u 2023. godini sklopljeni su ugovori o suradnji sa Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice, Specijalnom

bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Daruvarske toplice, Toplicama Lipik - Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju te Lječilištem Topusko. Temeljem sklopljenih ugovora osigurane su usluge bolničke medicinske rehabilitacije za branitelje s kraniocerebralnim ozljedama i bolestima, ozljedama i bolestima kralježnice, kardiovaskularnim i cerebrovaskularnim bolestima, bolestima i ozljedama lokomotornog sustava te branitelje s amputacijom udova i reumatskim bolestima. U 2023. godini pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju ostvarilo je ukupno 1093 korisnika.

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 16. veljače 2023. godine Zaključkom je usvojila Program preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata za 2023. godinu. U cilju provedbe Programa preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u 2023. godini sklopljena su 33 sporazuma te deset dodatka sporazumima o suradnji temeljem kojih su zdravstvene ustanove osigurale 15983 preventivna sistematska pregleda za hrvatske branitelje.

Sklapanjem ugovora o suradnji sa šest bolničkih zdravstvenih ustanova za 92 hrvatska branitelja koji boluju od kroničnih i složenih bolesti osigurana je usluga dugotrajnog liječenja s pojačanom skrbi.

4.2. Osiguranje psihosocijalne i savjetodavne pomoći i potpore hrvatskim braniteljima, stradalnicima Domovinskog rata i civilnim stradalnicima Domovinskog rata

Osiguranje psihosocijalne i savjetodavne pomoći i podrške braniteljskoj i stradalničkoj populaciji kao i civilnim stradalnicima u njihovoj najbližoj sredini ima za dugoročni cilj podizanje ukupne kvalitete života te jačanje socijalne uključenosti, a time i postizanje opće dobrobiti.

Provedba ove mjere usko je vezana uz provedbu nacionalnih programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima Domovinskog rata, Drugog svjetskog rata te povratnicima iz mirovnih misija koje je usvojila Vlada RH od 1999. do 2014. godine. Program se provodi na čitavom teritoriju Republike Hrvatske, a provoditelji istog su područni odjeli Ministarstva i županijski centri za psihosocijalnu pomoć, u kojima su zaposleni ili angažirani stručnjaci koji pomoć pružaju stacionarno i mobilno kroz timske posjete domu i obitelji. Uz 41 stalnih zaposlenika, u 2023. godini bilo je angažirano 88 vanjskih suradnika temeljem ugovora o djelu na 40 ili 70 sati rada mjesečno.

U razdoblju od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine provedeno je ukupno 103.743 intervencija za 89.682 korisnika. Od ukupnog broja intervencija provedeno je 822 kriznih intervencija.

Realizacija mjere prati se kroz poboljšanje dostupnosti pravovremene, učinkovite i odgovarajuće pomoći i podrške braniteljskoj i stradalničkoj populaciji. Mjera se prati kroz postotak danih informacija u komunikaciji s korisnicima, udrugama i drugim institucijama na lokalnoj razini. Kontinuirano je velik broj intervencija u vidu pružanja psihosocijalne i savjetodavne pomoći i podrške, informiranja o zakonskim pravima i svim aktivnostima i programima koje provodi Ministarstvo i načinu njihovog ostvarivanja, pružanje primarne pravne pomoći koja podrazumijeva davanje općih pravnih informacija i davanje pravnih savjeta (uputa o načinu i mogućnostima rješavanja odnosno ostvarivanja prava) te usmjeravanje prema drugim relevantnim institucijama (drugim tijelima državne i javne uprave, tijelima lokalne samouprave, zdravstvenim ustanovama, centrima za socijalnu skrb i sl.), ovisno o problematici.

Nacionalni program psihosocijalne pomoći podrazumijeva blisku suradnju područnih odjela/centara psihosocijalne pomoći s braniteljskim udrugama kao i svim drugim tijelima/institucijama lokalne i regionalne razine u svrhu pružanja psihosocijalne potpore hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji u ostvarivanju statusnih i drugih prava.

Kroz redovitu suradnju, u 2023. godini ostvareno je 12.009 kontakata (sastanci i konzultacije na tjednoj i mjesečnoj razini radi upoznavanja s aktivnostima Ministarstva, zajednička suradnja radi podrške u ostvarivanju prava i rješavanju problemske situacije), a u svrhu medijskog informiranja, na lokalnoj i županijskoj razini, objavljeno je 313 članaka s informacijama o aktualnostima u radu Ministarstva.

U izvještajnom razdoblju utrošeno je 1.176.266,04 EUR. U narednom razdoblju nastaviti će se s izradom prijedloga novog programa psihosocijalne pomoći.

4.3. Očuvanje vrijednosti Domovinskog rata kroz sufinanciranje spomen-obilježja, umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu te obilježavanja obljetnica iz Domovinskog rata

Ministarstvo sufinanciranjem umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu ima za cilj očuvanje stečevina i ublažavanje negativnih posljedica Domovinskog rata te očuvanje digniteta i promicanje vrijednosti Domovinskog rata kroz poticanje stvaranja umjetničkih i dokumentarističkih djela, te skrbi o Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata.

U 2023. godini raspisana su četiri javna poziva za sufinanciranje umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu koji su se odnosili na dodjelu nagrada za najbolju kratku priču o Domovinskom ratu za učenike srednjih škola, sufinanciranje tiska knjiga, sufinanciranje audiovizualnih djela o Domovinskom ratu te sufinanciranje spomen-obilježja žrtvama stradalim u Domovinskom ratu. U izvještajnom razdoblju sufinancirana je izgradnja, postavljanje ili uređenje 48 spomen-obilježja, izrada 11 audiovizualnih djela o Domovinskom ratu, zatim 11 književnih ili publicističkih djela o Domovinskom ratu te je dodijeljeno ukupno 10 nagrada te 14 pohvala za kratke priče o Domovinskom ratu učenicima srednjih škola u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini koji se školuju po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. Temeljem Zaključka Vlade Republike Hrvatske sufinancirana je sanacija spomen-obilježja Pieta Croatica na istočnom pročelju crkve Svete Mati Slobode u Zagrebu kao i uređenje Doma hrvatskih branitelja u Vinkovcima. Završena je i rekonstrukcija prethodno izgrađenih spomen-obilježja mjesta masovne grobnice žrtava iz Domovinskog rata Škabrnja, Općina Škabrnja i rekonstrukcija Donjih Jama, Grad Glina. U izvještajnom je razdoblju sklopljen ugovor o čuvanju, održavanju i zaštiti Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata u Vukovaru te ugovor o izgradnji Kapelice Krista kralja mučenika, a u tijeku je izvršenje ugovora o proširenju grobnog polja i prilagodba objekta osobama s invaliditetom na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata. Na navedene aktivnosti utrošeno je ukupno 2.311.966,34 EUR.

Uz navedeno, proveden je Otvoreni javni poziv za financiranje/sufinanciranje obilježavanja obljetnica ratnih događanja i stradavanja te prigodnih nadnevakova vezanih za Domovinski rat u 2023. godini po kojem su financirane/sufinancirane aktivnosti udruga iz Domovinskog rata. Na isti je pristiglo ukupno 645 prijava od kojih je financirano/sufinancirano 607, na što je utrošeno 756.361,28 EUR.

U izvještajnom razdoblju utrošeno je ukupno 3.068.327,62 EUR.

4.4. Poboljšanje kvalitete življenja i skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji

Sukladno članku 25. Zakona, sufinancira se nabavka ortopedskih i ostalih medicinskih pomagala za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata. U izvještajnom razdoblju sufinancirano je 199 ortopedskih i drugih medicinskih pomagala za 167 korisnika u ukupnom iznosu 487.117,41 EUR.

Temeljem članka 121. Zakona rješavaju se zahtjevi za izvanrednu jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba, u slučaju teže bolesti ili ozljede korisnika ili člana njegova zajedničkog kućanstva, prirodne nepogode koja je prouzročila štetne posljedice za korisnika i članove njegova zajedničkog kućanstva, smrti člana uže i šire obitelji korisnika, kada je značajno naglašena socijalna ili ekonomska isključenost i kada su značajno ugroženi život i zdravlje korisnika ili članova njegova zajedničkog kućanstva. U izvještajnom razdoblju odobreno je 4.527 zahtjeva za što je utrošeno 1.664.720,58 EUR.

Proveden je Javni poziv za sufinanciranje projekata rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom te su sklopljeni ugovori s 18 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje 19 projekata prilagodbe objekata javne namjene osobama s invaliditetom za što je ukupno utrošeno 304.636,14 EUR. Ministarstvo je zaprimilo višestruko veći broj zahtjeva, a nakon razmatranja istih od strane radne skupine predloženo je sufinanciranje 19 projekata s obzirom na traženi udio sufinanciranja od strane jedinica i porast cijena na tržištu.

U 2023. godini prikupljeni su zahtjevi korisnika prava (85 HRVI 100% I. skupine), okončan je postupak javne nabave za nabavu i isporuku osobnih vozila za HRVI 100% I. skupine za korisnike prava iz 2023. i 2024. godine. S dobavljačem je sklopljen okvirni sporazum za nabavu vozila, a proveden je i postupak odabira dobavljača usluga nabave i ugradnje prilagodbi u 33 osobna vozila sukladno iskazanim zahtjevima korisnika iz 2023. godine. Isporuca osobnih vozila korisnicima prava iz 2023. godine se očekuje tijekom 2024. godine, uslijed provođenja postupka javne nabave te zbog proizvodnje i transporta vozila. Za ostvarivanje prava na dodjelu osobnog vozila u 2023. godini ukupno je utrošeno 50.202,36 EUR koji se odnose na dva osobna vozila korisnika prava iz 2022. godine.

Sukladno članku 137. Zakona, umrli hrvatski ratni vojni invalidi i hrvatski branitelji imaju pravo na podmirivanje troškova ukopa uz odavanje vojnih počasti te se obrada zahtjeva za ukop uz vojne počasti odvijala redovito, a na isto je utrošeno 5.144.831,23 EUR.

U izvještajnom razdoblju utrošeno je ukupno 7.651.507,72 EUR.

4.5. Potpora udrugama iz Domovinskog rata radi pružanja psihosocijalne pomoći hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji

U izvještajnom razdoblju proveden je Javni poziv za financiranje/sufinanciranje aktivnosti psihološkog i socijalnog osnaživanja te podizanja kvalitete življenja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te stradalnika iz Domovinskog rata i aktivnosti promicanja vrijednosti Domovinskog rata u 2023. godini na koji su pristigle 474 prijave, od kojih je financirano/sufinancirano 339 u ukupnom iznosu od 1.718.951,49 EUR.

4.6. Jačanje konkurentnosti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na tržištu rada

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji za razdoblje od 2021. do 2023. godine (NN 20/21) prihvaćen je zaključkom Vlade RH na sjednici od 25. veljače 2021. godine.

U razdoblju od 16. siječnja do 1. lipnja 2023. godine raspisano je šest javnih poziva za zaprimanje zahtjeva za korištenje mjera iz Programa te su svi zaprimljeni zahtjevi i obrađeni, a ugovori s korisnicima izrađeni zaključno u prosincu 2023. Ukupno je kroz mjere iz Programa tijekom 2023. godine isplaćeno 1.112.574,76 EUR za ukupno 133 potpore.

Održana je jedna aktivnost usmjerena promidžbi i plasmanu proizvoda braniteljskih zadruga, konkretno predstavnici braniteljskih zadruga sudjelovali su na Sajmovima hrane i zdravog življenja na Zagrebačkom velesajmu u razdoblju od 30. studenoga do 3. prosinca 2023. godine.

U izvještajnom razdoblju utrošeno je ukupno 1.114.787,26 EUR.

4.7. Strateško planiranje, međunarodna suradnja te priprema i provedba projekata sufinanciranih sredstvima EU fondova

U 2023. godine dovršena je izgradnja i opremanje veteranskih centara u Sinju, Petrinji i Daruvaru. Centri su otvoreni za korisnike te je u 2023. godini ukupno 3416 korisnika koristilo usluge centara. Otvaranjem triju navedenih centara, uz veteranski centar u Šibeniku koji je otvoren u 2022. godini, uspješno je završena provedba projekta „Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj“. Tijekom 2023. godine za navedeni projekt utrošeno je ukupno 3.574.399,26 EUR.

Uspješno je završena i provedba projekta "Digitalizacija arhivskog gradiva iz Domovinskog rata". Za potrebe digitalizacije gradiva, nabavljena su računala, skeneri i poslužiteljska i mrežna oprema za digitaliziranje arhivskog gradiva te je ukupno obrađeno oko 16,4 i digitalizirano više od 2,8 milijuna dokumenata. Razvijen je i informacijski sustav za korištenje digitaliziranog gradiva te je za njegovo korištenje educirano 145 zaposlenika Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva hrvatskih branitelja. Provedbom projekta arhivsko gradivo iz Domovinskog rata sačuvano je od fizičkog propadanja te je znatno ubrzana izrada i izdavanje ratnih puteva i medicinske dokumentacije pri ostvarivanju zakonskih prava hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata.

Do kraja razdoblja provedbe ključne točke ostvarenja mjere na koju se ovaj pokazatelj odnosi, ostvarena je vrijednost od sedam provedenih projekata i iniciranih poziva: Program psihosocijalnog osnaživanja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata – Faza 1, Promicanje društvenog poduzetništva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, organizacija civilnog društva i zadruga braniteljske i stradalničke populacije iz Domovinskog rata, Jačanje kapaciteta stručnjaka koji pružaju psihosocijalnu skrb za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata - Faza 1, Integrirani informacijski sustav Ministarstva hrvatskih branitelja, Digitalizacija arhivskog gradiva iz Domovinskog rata, Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj, Razvoj i širenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata.

U sklopu financijskog razdoblja EU od 2021. do 2027. godine tijekom 2023. godine pripremala su se dva projekta i inicirali pripadajući pozivi.

Projekt "Širenje mreže veteranskih centara u Republici Hrvatskoj" nalazi se unutar Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. te su odabrane lokacije budućih veteranskih centara i, u tu svrhu, potpisani sporazumi s gradonačelnicima. Poziv je za Ministarstvo nadležno tijelo objavilo u prosincu 2023. godine.

Projekt "Provedba programa u veteranskim centrima" pozicioniran je unutar Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. Definirane su projektne aktivnosti i proračun projekta te je inicirana objava poziva za dostavu projektnih prijedloga, kako bi se projekt mogao prijaviti za sufinanciranje sredstvima Europskog socijalnog fonda +.

Također, u 2023. godini ugovorena je dodjela dvije potpore braniteljskim zadrugama u BiH i jedna potpora Hrvatskom dokumentacijskom centru Domovinskog rata BiH u sklopu Razvojne suradnje i humanitarne pomoći.

Ukupno je za provedbu ove mjere u 2023. godini utrošeno 5.355.943,85 eura.

4.8. Stambeno zbrinjavanje članova obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te hrvatskih ratnih vojnih invalida i dragovoljaca iz Domovinskog rata te prilagodba za kretanje najtežih HRVI-ja

Za stambeno zbrinjavanje utrošeno je 7.067.184,23 EUR (proračun - program 4015). Mjera stambenog zbrinjavanje se kontinuirano provodi. U 2023. godini ukupno je dodijeljeno 76 stanova. Isplaćeno je 152 stambenih kredita i 301 financijskih potpora. U narednom razdoblju nastavit će se s dodjelom stanova, stambenih kredita i financijskih potpora. Nastavit će se preuzimanje praznih stanova od drugih državnih tijela koji će se sanirati i dodijeliti novi korisnicima. Također će se nastaviti suradnja sa nadležnim državnim tijelom radi stambenog zbrinjavanja stradalnika na područjima posebne državne skrbi. Kako bi se osigurala sredstava za stambeno zbrinjavanje nastavit će se s poticanjem mjera za prijevremenu otplatu stambenih kredita i za plaćanje cijene stana prije zaključenja ugovora o stambenom kreditu.

4.9. Traženje osoba nestalih u Domovinskom ratu i posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa

Mjera „Traženje osoba nestalih u Domovinskom ratu i posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa“ provodi se (u tijeku).

Za provedbu mjere, do 31. prosinca 2023. godine, utrošeno je 923.830,72 EUR (indeks 79,40)

Napredak u provedbi mjere u izvještajnom razdoblju sukladan je očekivanjima.

Postignuća ključnih točaka ostvarenja mjere većinom su sukladna planu:

- Iz svih raspoloživih izvora, a ponajprije putem međuresorne suradnje s drugim nadležnim tijelima, prikupljena su saznanja o 49 mogućih mjesta prikrivenih grobnica iz Domovinskoga rata;
- Provedena su cjelovita terenska istraživanja 28 lokacija pri čemu je pronađena masovna grobnica iz koje su ekshumirani posmrtni ostaci 11 osoba; Zbog zahtjevnosti, istraživanja pojedinih lokacija trajala su dulje od početnih predviđanja; Također, proveden je terenski izvid daljnjih 35 lokacija;
- Organizirano je pet (5) završnih identifikacija kojom prilikom su završno identificirani posmrtni ostaci 13 osoba, a u istom razdoblju, prema željama obitelji, organizirana je pogrebna skrb za 24 identificirane osobe.

4.10. Utvrđivanje, obilježavanje i trajno održavanje groblja žrtava Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja

Mjera „Utvrđivanje, obilježavanje i trajno održavanje groblja žrtava Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja“ u tijeku je provedbe.

Za provedbu mjere, do 31. prosinca 2023. godine, utrošeno je 14.595,43 EUR (indeks 40,71)

Napredak u provedbi mjere u izvještajnom razdoblju sukladan je očekivanjima.

Postignuća pokazatelja mjere:

Broj prikupljenih i obrađenih podataka o mjestima stradanja (kumulativno) je 1456.

Broj istraženih mjesta stradanja (kumulativno) je 122.

Istražene su 3 lokacije masovnih ili pojedinačnih grobnica provedbom speleološkog istraživanja, probnog iskapanja i/ili ekshumacije. Ocjenjeno je kako je predmetna točka ostvarenja postignuta iako kumulativno gledano ona je niža nego je planirana, međutim uvjetovana je nižim rezultatima iz prethodnih razdoblja te izuzetno složenim ekshumacijama koje su zahtijevale znatne organizacijske, ljudske i vremenske resurse, pri čemu ekshumacija jednog speleološkog objekta jame, obzirom na pronalazak višestruko većeg broja posmrtnih ostataka od predviđenog, nije završena te je njezin nastavak planiran u 2024. godini.

Proveden je terenski izvid i snimanje lokacija iz zraka na 17 lokacija.

Broj organiziranih pokopa žrtava Drugog svjetskog rata (kumulativno) je 22. Organizacijom 8 pokopa u 2023. godini dostojno su trajno zbrinuti posmrtni ostaci 33 osobe.

4.11. Unaprjeđenje stanja na području prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji i civilnih žrtava rata

U cilju provedbe unaprjeđenja stanja na području prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji i civilnih žrtava rata u nadležnosti je Sektora za upravne i pravne poslove neposredna provedba zakona, konkretno rješavanje u upravnim stvarima o statusima i pravima adresata Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, Zakona o civilnim stradalnicima Domovinskog rata i Zakona o zaštiti žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu. Osim upravnog postupanja u okviru mjere vodi se službena evidencija hrvatskih branitelja, izdavanje potvrda o činjenicama iz službene evidencije, prikupljaju se podaci, izrađuju analize i izvješća o stanju na području prava branitelja i članova njihovih obitelji, pruža se pravna i stručna pomoć fizičkim i pravnim osobama te se izdaju se stručna mišljenja o primjeni Zakona.

Trenutno ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata, odnosno smanjenje postotka uvažanih tužbi protiv rješenja Ministarstva hrvatskih branitelja pokazuje da mjeru Unaprjeđenje stanja na području prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji i civilnih žrtava rata provodimo u skladu s predviđenom dinamikom provedbe. Od ukupnog broja presuda zaprimljenih sa Upravnih sudova u izvještajnom razdoblju, tužbe su uvažene u postotku od 7%, u ostalim sporovima tužbe su odbijene, odnosno potvrđena su rješenja Ministarstva hrvatskih branitelja.

4.12. Upravljanje promjenama i inovacijama kroz oblikovanje, razvoj i praćenje strateških i operativnih planova te učinkovitim upravljanjem procesima

1. Sukladno Zakonu o procjeni učinaka propisa do kraja rujna tekuće godine potrebno je izraditi i objaviti javno savjetovanje o prijedlogu plana zakonodavnih aktivnosti za narednu godinu i obrascima prethodne procjene za zakone predviđene tim prijedlogom. S obzirom na to da Ministarstvo nije imalo zakona koje je planiralo uvrstiti u Plan zakonodavnih aktivnosti za 2024. godinu, nije ni obavljeno javno savjetovanje.

2. Ministarstvo nije imalo ni zakona koje je planiralo uvrstiti u Plan zakonodavnih aktivnosti za 2023. godinu, ali su upućena u proceduru 3 zakona po ad hoc postupku: Zakon o osnivanju Centra izvrsnosti za prikupljanje, obradu i analizu podataka iz otvorenih izvora, Zakon o kibernetičkoj sigurnosti (Ministarstvo - formalni nositelj Zakona) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji. Provedena su javna savjetovanja o sva tri Nacrta prijedloga Zakona kao i o pripadajućim Obrascima prethodne procjene. Također je u 2023. godini provedeno savjetovanje o Prijedlogu pravilnika o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda proračunskih korisnika iz nadležnosti Ministarstva hrvatskih branitelja. Dakle, u 2023. godini je provedeno ukupno 7 javnih savjetovanja o navedenim aktima, na koja su stigla ukupno 162 komentara.

4.13. Djelotvorno upravljanje ljudskim potencijalima

S ciljem povećanja učinkovitosti i djelotvornosti državnih službenika, a kako bi se povećala razina kvalitete pružene usluge korisnicima, nakon izvršene procjene potreba za stručnim usavršavanjem državnih službenika, planirano je da 70% od ukupnog broja zaposlenika pohađa određeni oblik izobrazbe tijekom 2023. godine. Do kraja prosinca 2023. godine 74% od ukupnog broja zaposlenika pohađalo je neki od oblika izobrazbe čime je došlo do jačanja njihovih stručnih kompetencija. Za navedenu izobrazbu je u 2023. godini utrošeno 26.916,97 EUR, a programi izobrazbe bili su usklađeni s poslovima radnog mjesta državnih službenika odnosno potrebama službe.

4.14. Djelotvorno upravljanje odnosima s partnerima i građanima te ostalim korisnicima usluga.

Ključna točka 1. U izvještajnom razdoblju Ministarstvo je ostvarilo ciljanu vrijednost pokazatelja rezultata, odnosno nije bilo negativnih odgovora u Upitniku o izjavi o fiskalnoj odgovornosti. U narednom razdoblju Ministarstvo će nastaviti ulagati napore kako bi se zadržala postignuta ciljana vrijednost.

2. Sklapanje ugovora o poštanskim uslugama u svrhu osiguravanja bolje usluge u ostvarivanju prava korisnika

Provedba mjere je u tijeku te smo za 2023. godinu mjeru izvršili u skladu s predviđenom dinamikom, sva pismena otpremljena su iz Ministarstva namjenski i učinkovito.

3. Izrada i objava plana nabave i izmjena i dopuna plana nabave u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske

Tijekom 2023. godine provedeni su postupci javne i jednostavne nabave te su objavljene izmjene plana nabave dana 5.4., 19.5., 14.7., 4.9., 23.10. i 27.12.2023. godine. Provedba

postupaka javne nabave obavlja se sukladno potrebama i planu Ministarstva. Postotak ostvarenosti godišnjeg plana nabave za 2023. godinu približno odgovara ciljanoj (očekivanoj) vrijednosti. Neki od postupaka nisu provedeni, jer nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi.

4.15. Edukacija o vrijednostima Domovinskog rata kroz djelatnost Javne ustanove "Memorijalni centar Domovinskog rata" Vukovar

Osnovna djelatnost Javne ustanove „Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar“ je provedba projekta „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“. Tijekom obvezne terenske nastave iz povijesti učenici dobiju informacije o Domovinskom ratu, Bitci za Vukovar, sudjeluju u Školi mira, koristeći se edukativnim sredstvima te obilaze mjesta posebnog pijeteta. Cilj Projekta jest čuvanje sjećanja na Domovinski rat i Bitku za Vukovar. Projekt „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ obuhvaća sve osnovne škole Republike Hrvatske te u njemu sudjeluje oko 40.000 učenika osmih razreda i njihovih pratitelja svake školske godine. Učenici kroz predavanja i obilazak memorijalnih lokacija na širem području grada Vukovara uče o Domovinskom ratu i Bitci za Vukovar. Učenici obilaze Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti, izložbene postavbe u krugu Memorijalnog centra, Mjesto sjećanja – Vukovarsku bolnicu 91, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom Ovčaru, masovnu grobnicu na Ovčari, hangare Veleprometa, ruševine Borovo Commerca, spomen obilježje Kukuruzni put – Put spasa te crkvu sv. Filipa i Jakova. Također, učenici uče i o kulturnoj baštini grada Vukovara obilazeći Gradski muzej Vukovar i Muzej vučedolske kulture.

Javna ustanova „Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar“ financira prijevoz, prehranu, smještaj i ulaznice za sve učenike te oni ne snose nikakve troškove terenske nastave. Učenici su smješteni u hostelu Dubrovnik koji ima kapacitet od 330 kreveta a prehrana im je organizirana u restoranu Istra, koji se kao i hostel Dubrovnik nalazi u sklopu Memorijalnog centra. Ukupno, od osnutka Ustanove, Vukovar je u sklopu projekta „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ posjetilo 252.984 učenika osmih razreda i njihovih pratitelja.

U 2023. godini u sklopu projekta „Posjet učenika osmih razreda Vukovaru“ posjetilo nas je 43.584 učenika osmih razreda i njihovih pratitelja. Za troškove realizacije projekta u navedenom razdoblju utrošeno je 3.429.023,52 EUR.

4.16. Unaprjeđenje tjelesnog i psihosocijalnog stanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji sudjelovanjem u multidisciplinarnim stručnim programima Doma hrvatskih veterana u Lipiku

Dom hrvatskih veterana je u izvještajnom razdoblju sklopio ugovor i pružio uslugu boravka i smještaja za 876 korisnika kojima je unaprijeđeno tjelesno i psihosocijalno stanje sudjelovanjem u multidisciplinarnim stručnim programima Doma hrvatskih veterana u Lipiku.

Za navedenu mjeru u izvještajnom razdoblju utrošeno je proračunskih sredstava u iznosu od 1.360.007,29 EUR.

Anonimnim anketiranjem korisnika usluga psihosocijalne i tjelesne rehabilitacije, radne terapije, te usluge medicinskog savjetovanja i praćenja utvrdili su se pozitivni ishodi programa te unaprijedilo psihosocijalno i tjelesno stanje korisnika. Korisnici navode kako su uspjeli odvojiti vrijeme za sebe, aktivno se odmoriti, naučiti nove sadržaje i aktivnosti usmjerene na poboljšanje cjelokupnog stanja (tjelesnog, psihičkog i socijalnog) i učiniti pozitivne pomake za

svoje ukupno zdravlje. Njihove povratne informacije s visokim udjelom zadovoljstva i povećanjem motiva za pozitivne promjene najbolje pokazuju uspjeh i napredak provedbom mjere.

DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA

Mjere u okviru ovog provedbenog programa doprinose ostvarenju utvrđenih ciljeva Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. (dalje: Program) unutar programskog područja 5. „Globalna prepoznatljivost - Ponosna, sigurna i utjecajna Hrvatska“, cilja 5.1. „Učvršćivanje suvereniteta i njegovanje vrijednosti“. Mjere također doprinose i Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030), strateškom cilju 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“, gdje su navedeni prioriteti na području zaštite dostojanstva hrvatskih branitelja i promicanja vrijednosti Domovinskog rata. Isto tako, mjere doprinose sljedećim aktima strateškog planiranja: Nacionalnom planu za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027., Nacionalnom planu izjednačavanja mogućnosti za osobe sa invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalnom planu borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalnom planu zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, kao i Strateškom okviru razvoja mentalnog zdravlja do 2030.

Naime, mjera „Osiguravanje zdravstvene skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji“ doprinosi cilju Programa u kojem je navedeno kako će se ojačati provedba sistematskih pregleda.

Mjera „Osiguranje psihosocijalne i savjetodavne pomoći i potpore hrvatskim braniteljima, stradalnicima Domovinskog rata i civilnim stradalnicima Domovinskog rata“ doprinosi cilju Programa koji predviđa poticanje psihosocijalnog osnaživanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. Također, kroz kontinuiranu provedbu ove mjere doprinosi se unaprjeđenju sustava skrbi te zaštiti dostojanstva hrvatskih branitelja.

Mjere „Potpora udrugama iz Domovinskog rata radi pružanja psihosocijalne pomoći hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji“ i „Jačanje konkurentnosti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na tržištu rada“ koje obuhvaćaju dodjeljivanje financijskih potreba udrugama iz Domovinskog rata i zadrugama hrvatskih branitelja doprinose cilju Programa koji predviđa osnaživanje braniteljskih udruga i braniteljskih zadruga. Mjera „Jačanje konkurentnosti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na tržištu rada“ doprinosi i prioritetu NRS-a 2030 „Poticanje i promicanje aktivnog uključivanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji u gospodarske aktivnosti“.

Ojačavanju stambenog zbrinjavanja koje se navodi u cilju Programa doprinosi mjera „Stambeno zbrinjavanje članova obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te HRVI i dragovoljaca iz Domovinskog rata te prilagodba objekata za kretanje najtežih HRVI“.

Mjera „Očuvanje vrijednosti Domovinskog rata kroz sufinanciranje spomen-obilježja te umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu te obilježavanja obljetnica iz Domovinskog rata“ doprinosi cilju Programa koji obuhvaća i izgradnju kulture sjećanja. Navedena mjera doprinosi i prioritetu politike NRS-a 2030 koji se odnosi na ulaganja u aktivnosti povezane s očuvanjem vrijednosti Domovinskog rata.

Mjera „Edukacija o vrijednostima Domovinskog rata kroz djelatnost Javne ustanove "Memorijalni centar Domovinskog rata "Vukovar““ doprinosi cilju Programa koji navodi kako će se provoditi politike za zaštitu dostojanstva hrvatskih branitelja i digniteta Domovinskog. Mjera doprinosi i prioritetu politike NRS-a 2030 koji se odnosi na promicanje nacionalnih interesa i zaštitu digniteta Domovinskog rata i hrvatskih branitelja.

U sklopu mjere „Strateško planiranje, međunarodna suradnja te priprema i provedba projekata sufinanciranih sredstvima EU fondova“ provodi se projekt „Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj“ kojim je u izvještajnom razdoblju završena izgradnja četiri veteranska centra; u Daruvaru, Sinju, Petrinji i Šibeniku. Veteranski centar u Šibeniku otvoren je u lipnju 2022. godine. Navedeni projekt ukupne je vrijednosti 45 mln EUR te se njime hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji, povratnicima iz mirovnih misija, stradalim pirotehničarima, civilnim invalidima iz Domovinskoga rata i ostalim osobama definiranim Zakonom, Statutom Veteranskog centra i pripadajućim Pravilnikom omogućila dostupnost sveobuhvatnim programima skrbi na jednom mjestu. Usluge, među ostalim, obuhvaćaju psihosocijalno osnaživanje, programe poboljšanja zdravstvenog stanja, sportske aktivnosti, radnu terapiju, kulturne i umjetničke aktivnosti te usluge savjetovanja i pomaganja. Na taj način navedena mjera doprinosi cilju Programa koji navodi kako će se nastaviti izgradnja veteranskih centara. Navedena mjera, na opisani način, doprinosi i prioritetu politike NRS-a 2030 koji se odnosi na unaprjeđenje sveobuhvatnog sustava i infrastrukture za pružanje psihosocijalne i zdravstvene skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji te civilne stradalnike Domovinskog rata i članove njihovih obitelji na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Rješavanje pitanja žrtava Drugog svjetskog rata i poslijeratnoga razdoblja pridonosi ostvarenju prava članova obitelji da znaju istinu o sudbini svojih najbližih, pravu na dostojan pokop i komemoriranje žrtava.

Pronalazak osoba nestalih u Domovinskom ratu i posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu pridonosi osiguranju prava obitelji da saznaju sudbinu svojih nestalih članova te očuvanju dostojanstva osoba nestalih u Domovinskom ratu i žrtava Domovinskog rata uopće, kao ključnim sastavnicama cilja 5.1. „Učvršćivanja suvereniteta i njegovanja vrijednosti Domovinskoga rata“, iz Programa.